

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 328 คน และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 378 คน ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 12 ในปีการศึกษา 2533 - 2539 จำนวน 328 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 704 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended) จำนวน 2 ฉบับ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 704 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 604 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.79 จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 284 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.59 และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.11 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการ ดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงาน การใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 - 45 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกบริหารการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน 11 - 15 ปี และส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกภาษาอังกฤษ ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นอกเหนือจากการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ยังสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้น ป.5 - ป.6 มีประสบการณ์ในการสอน 1 - 2 ปี และครูผู้สอนส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ

2. การดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

2.1 การเตรียมการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ

2.1.1 การเตรียมการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของ

ผู้บริหารโรงเรียน พบว่าในด้านการเตรียมการวางแผนดำเนินงานการใช้หลักสูตรได้มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการดำเนินการ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดในการเตรียมการวางแผนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนได้แก่ ครูวิชาการโรงเรียน สำหรับโรงเรียนที่มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผู้บริหารจัดให้มีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงาน และครูผู้สอนให้ความร่วมมือการวางแผนประสานงานกับหน่วยงาน ด้านการเตรียมครูผู้สอนได้จัดส่งครูเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาและศึกษาดูงาน

การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ด้านการเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตรได้จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ให้ครูผู้สอนเพื่อจัดทำโครงการสอน แผนการสอน และให้ครูร่วมกันจัดทำคู่มือการใช้ หลักสูตร โครงการสอน แผนการสอน การเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอน มีการส่งเสริมให้ครู นำอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน และผู้บริหารได้จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ให้แก่ครูในการผลิตสื่ออุปกรณ์การสอน การเตรียมสถานที่ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่ เป็นผู้จัดเตรียม โดยร่วมมือกับหัวหน้าหมวดวิชาภาษาอังกฤษ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,2 และ 3 การเตรียมการนิเทศได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนิเทศ มีการจัดตั้งคณะกรรมการนิเทศผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนได้ร่วมมือกันสร้างเครื่องมือนิเทศ สำหรับการเตรียมการวัดผลประเมินผล มีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล ผู้บริหารแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการวัดผล ประเมินผล และจัดหาเอกสาร เกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล ให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ ส่วนการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร พบว่า ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ครูวิชาภาษาอังกฤษชี้แจงเรื่องหลักสูตรแก่นักเรียน และประชุม ชี้แจงครูหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาอังกฤษเรื่องหลักสูตร

2.1.2 การเตรียมการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ของ ครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการเตรียมการวางแผน และเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมบุคลากรครูผู้สอนได้ให้ข้อ เสนอแนะและประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน ในการเตรียมครูผู้สอนเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนพบว่า ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมและสัมมนา มีการปรึกษาร่วมกับผู้บริหารใน การเตรียมครูผู้สอน การเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร ครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้จัดทำและจัดหา เอกสารประกอบหลักสูตร และหัวหน้าหมวดวิชาภาษาอังกฤษให้ความร่วมมือ จัดทำ และจัดหา ในส่วนของเอกสารประกอบหลักสูตรด้วย การเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอน ส่วนใหญ่ครูผู้สอนได้ เลือกใช้สื่อให้ถูกต้องกับเนื้อหาและกิจกรรมโดยสำรวจความพร้อมของสื่อที่ต้องการใช้ก่อนวันสอน การเตรียมสถานที่พบว่าครูผู้สอนใช้ห้องเรียนร่วมกับวิชาอื่น และมีบางโรงเรียนสามารถจัดเป็น ห้องปฏิบัติการเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ การเตรียมบริการแนะแนว ครูผู้สอนได้ร่วมเป็นคณะ กรรมการบริการแนะแนว มีการให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนว

2.2 การดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ

2.2.1 การดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของผู้บริหารโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ครูใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ การใช้สื่ออุปกรณ์ ผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูวิชาภาษาอังกฤษรับผิดชอบ สื่อและอุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ยังมอบหมายให้ครูหัวหน้ากลุ่มวิชาภาษาอังกฤษดูแลการใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนในการสอนซ่อมเสริมนักเรียน พบว่าให้ครูผู้สอนดำเนินการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน และสอนซ่อมเสริมในระหว่างเวลาสอน การส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินการวัดผล ประเมินผล พบว่า ผู้บริหารได้จัดหาเอกสารคู่มือการประเมินผลให้ครูได้ศึกษา และช่วยให้คำปรึกษา แนะนำครูในการดำเนินการวัดผล ประเมินผล การกำหนดผู้นิเทศ และติดตามผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารส่วนใหญ่นิเทศ และติดตามผลโดยการเยี่ยมชั้นเรียน สำหรับระยะเวลาในการนิเทศ พบว่า กำหนด 1 ครั้งต่อภาคเรียน

2.2.2 การดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอน พบว่า กิจกรรมในการเตรียมการสอนได้วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่จะสอนสำหรับกิจกรรมการสร้างบรรยากาศในการเรียน ให้กับนักเรียน พบว่า ครูผู้สอนให้ความรัก ความเมตตา และเอาใจใส่ ซึ่งวิธีการสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบสนทนา และมุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ การผลิตสื่ออุปกรณ์การสอนพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้จัดทำเอง และสื่อที่ผลิตใช้ในการเรียนการสอนได้จัดทำเป็น บัตรคำ และแถบประโยค การสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนพบว่าใช้วิธีการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม และมีการตรวจสอบความรู้นักเรียนเป็นระยะ สำหรับเทคนิคในการสอนซ่อมเสริมพบว่าครูผู้สอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การดำเนินงานในการบริการแนะแนวการเรียน พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่รับผิดชอบการแนะแนวการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และได้จัดเวลาสำหรับการแนะแนวการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ การดำเนินการวัดผลประเมินผลพบว่า ครูผู้สอนใช้วิธีวัดผล ประเมินผลระหว่างเรียน และวัดผลประเมินผลหลังเรียน ในการวัดผลกิจกรรมที่ใช้ให้ทำแบบฝึกหัด และวัตถุประสงค์ของการวัดผล ประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

2.2.3 การประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรของผู้บริหารโรงเรียน การประเมินผลการเตรียมการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารสอบถามจากครูผู้สอน สอบถามนักเรียน และสอบถามหัวหน้าหมวดวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับการประเมินผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารประเมินผลการดำเนินงานและประเมินผลการเตรียมการดำเนินงาน

3. ปัญหาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ

3.1 ปัญหาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของผู้บริหารโรงเรียน
 ปัญหาด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร พบว่า ขาดเอกสารประกอบการวางแผนการใช้หลักสูตร
 โรงเรียนไม่มีผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และขาดข้อมูลในการวางแผน ปัญหาการประสานงาน
 กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน และขาดการสนับสนุนจาก
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาการเตรียมบุคลากร พบว่า การจัดบุคลากรไม่ตรงความถนัด
 และความสนใจ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ปัญหาการเตรียมการจัดการเรียน
 การสอนพบว่า โรงเรียนขาดเอกสารคู่มือสำหรับให้ครูศึกษาความรู้ และครูขาดทักษะและเทคนิค
 ในการใช้วิธีการสอน ปัญหาการเตรียมจัดครูผู้สอนเพื่อการใช้หลักสูตรพบว่า ครูผู้สอนมีจำนวน
 ไม่เพียงพอ และไม่มีวุฒิทางวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากนี้โรงเรียนจัดครูผู้สอนไม่ตรงตามวุฒิ
 และประสบการณ์ ปัญหาการเตรียมเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่า เอกสารประกอบ
 หลักสูตรมีจำนวนไม่เพียงพอ และครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดเตรียมเอกสาร ปัญหา
 การเตรียมสถานที่พบว่าโรงเรียนขาดห้องเรียนที่ใช้ฝึกปฏิบัติการทางภาษา ห้องเรียนมีสภาพ
 ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ปัญหาการเตรียมบริการแนะแนวพบว่าบุคลากร
 ผู้รับผิดชอบแนะแนวมีจำนวนไม่เพียงพอ สถานที่จัดบริการแนะแนวคับแคบ ปัญหาการ
 เตรียมการนิเทศพบว่า ขาดบุคลากรในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ และขาดงบประมาณ
 สนับสนุนการนิเทศ ปัญหาการเตรียมการวัดผลประเมินผลพบว่า ครูมีความรู้เรื่องการวัดผล
 ประเมินผลไม่เพียงพอ และโรงเรียนขาดเอกสารคู่มือการวัดผลประเมินผล ปัญหาการ
 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรพบว่าโรงเรียนขาดข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การใช้
 หลักสูตร และขาดข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดการในการประชาสัมพันธ์ ปัญหาการนิเทศและ
 ติดตามผลพบว่าโรงเรียนขาดบุคลากรในการนิเทศและติดตามผล และผู้บริหารไม่มีเวลาเพียงพอ
 ในการนิเทศ ติดตามผล นอกจากนี้ ขาดความรู้ความเข้าใจในการสร้างเครื่องมือนิเทศติดตามผล

3.2 ปัญหาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ของครูผู้สอน

ปัญหาการเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอน พบว่า วัสดุอุปกรณ์ที่จะจัดทำสื่อการสอนไม่เพียงพอ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำสื่อ และโรงเรียนไม่จัดประชุมปฏิบัติการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่ออุปกรณ์การสอน ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการสอน พบว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ขาดเอกสารที่ครูผู้สอนใช้ในการค้นคว้า และครูขาดความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน พบว่า ขาดงบประมาณในการสนับสนุน โรงเรียนมีสื่ออุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ที่มีอยู่มีสภาพชำรุด และไม่ทันสมัย และครูขาดทักษะในการใช้และผลิตสื่ออุปกรณ์การสอน ปัญหาการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนมีงานมากไม่มีเวลาในการสอนซ่อมเสริม ขาดสื่อในการสอนซ่อมเสริม และครูไม่สามารถควบคุมนักเรียนได้ทั่วถึง ขณะที่สอนซ่อมเสริม ปัญหาการจัดบริการแนะแนว พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องแนะแนว ขาดข้อมูลในการแนะแนวด้านการเรียน การศึกษาต่อ และการแก้ปัญหาส่วนตัว และโรงเรียนไม่มีห้องเรียนที่จะใช้ในการจัดบริการแนะแนว ปัญหาการวัดผล พบว่า ขาดเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล เอกสารเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล มีไม่เพียงพอ และครูขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลประเมินผล

อภิปรายผลวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การเตรียมการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

จากสภาพการเตรียมการดำเนินงาน การใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษมีประเด็นที่น่าสนใจคือ การเตรียมครูผู้สอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ส่งครูเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา และเกณฑ์ในการพิจารณาครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนส่วนใหญ่ได้เตรียมและพิจารณาจากวุฒิทางการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่า ถูกต้อง เพราะการเตรียมครูผู้สอนโดยการพิจารณาเป็นวิธีการที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามการเตรียมครูผู้สอนเป็นงานที่มีความสำคัญมาก ดังที่ธำรง บัวศรี (2531) กล่าวว่า ผู้ที่รับผิดชอบจะต้อง

เตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทั้งในด้านหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและเนื้อหา ทักษะการใช้หลักสูตร และเจตคติอันพึงมีต่อหลักสูตร ซึ่งการเตรียมครู ผู้สอนทำได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนา การอบรม และการประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึก ทักษะที่จำเป็นให้แก่ครู

นอกจากนี้การเตรียมครูผู้สอนได้ยึดเกณฑ์การพิจารณาจากภูมิทางการศึกษา ที่มีภูมิ วิชาเอกภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยเห็นว่าถูกต้อง เพราะการจัดครูเข้าสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์ ต่อการใช้หลักสูตรมากที่สุดและจากสถานภาพของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่ตอบแบบสอบถาม พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามที่กลับคืนมามีภูมิวิชาเอกสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และมีเพียงส่วนน้อยที่มีภูมิวิชาโทภาษาอังกฤษ ส่วนที่เหลือมีภูมิสาขาวิชาอื่น ๆ และการเตรียม ครูผู้สอนที่นับว่ายังไม่เหมาะสมนั้นได้แก่ การจัดครูที่ไม่จบทางสาขา วิชาภาษาอังกฤษ แต่มีพื้น ความรู้ภาษาอังกฤษ ในระดับมัธยมศึกษา และสนใจเข้ารับการอบรมกับสมัครใจที่จะสอนวิชานี้ เข้าสอน จึงเห็นได้ว่า โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ที่เปิดสอนภาษาอังกฤษ เป็นวิชาเลือกเสรี มีข้อจำกัดหลายประการ ดังรายงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2534) และรายงานผลการสัมมนาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) ระบุตรงกันว่า ครูที่บรรจุในโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ส่วนใหญ่มีภูมิปริญญาตรีด้านการสอน และขาดแคลนครูในบางวิชาเอกที่เปิดสอน ซึ่งจะสอดคล้องกับปัญหาการเตรียมจัดครูผู้สอนเพื่อการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่าถูกต้องเพราะปัญหาดังกล่าว น่าจะมาจากการวางแผนการผลิตครู การเพิ่มของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน และจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และการไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี (2534) ที่ว่าการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีบุคลากรผู้สอนเพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหา การขาดแคลนครูในบางวิชาเอก และทำให้การบรรจุครูสามารถเลือกครูได้ แต่บรรจุเพื่อให้มีครู สอนตามเกณฑ์ของโรงเรียน โดยไม่มีเกณฑ์ในการเลือกบรรจุครูให้ตรงกับสาขาวิชาที่เปิดสอน นอกจากนี้ยังเกิดจากการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ หรือการไปช่วย ราชการต่างโรงเรียน ต่างอำเภอ ทำให้ครูผู้สอนไม่เพียงพอ เมื่อรับย้ายครูใหม่ หรือบรรจุครูใหม่ มักจะไม่ได้วิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะการบรรจุครูใหม่หรือการย้ายครูต่างโรงเรียน ต่างอำเภอ ต่างจังหวัด ควรพิจารณาวิชาเอกที่โรงเรียนต้องการ

2. การดำเนินงานการใช้หลักสูตร วิชาภาษาอังกฤษ ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จากสภาพการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษมีประเด็นที่น่าสนใจคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมในการเตรียมการสอนได้วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมที่จะสอน กิจกรรมการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน สร้างความรู้กับนักเรียนด้วยความรัก เมตตา และเอาใจใส่ วิธีสอนที่ครูผู้สอนใช้เป็นแบบสนทนา เทคนิคที่ใช้เลือกกิจกรรมนั้น ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ วัดจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยเห็นว่าถูกต้อง เพราะจากแนวปฏิบัติของโรงเรียน และครูผู้สอน เป็นไปตามแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เพราะโรงเรียนและครูผู้สอนได้ให้ผู้เรียนได้มีบทบาทมากที่สุด ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535) กำหนดไว้ว่า ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีสอนที่นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมดำเนินการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะเป็นการเรียนจากการกระทำ (Learning by doing) และเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน (อาภรณ์ ใจเพียง, 2537) สำหรับกิจกรรมในการเตรียมการสอน ได้วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมที่สอนจะสอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2534) กล่าวว่า ขั้นตอนหลักของการเตรียมและจัดการสอนที่ครอบคลุม ควรเป็นดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรตั้งแต่หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และส่วนประกอบอื่น ๆ ลงไปจนถึงรายวิชาที่จะจัดทำแผนการสอน เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของหลักสูตรกับรายวิชาที่สอน
2. วิเคราะห์จุดประสงค์ของรายวิชา แล้วกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระสำคัญของเนื้อหาในแต่ละบทเรียนที่จะสอน
3. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน ตลอดจนกำหนดสื่อและวัสดุ อุปกรณ์การสอน และแนวทางการวัดผลประเมินผล
4. จัดทำเอกสารแผนการสอน แล้วนำแผนการสอนนั้นไปใช้สอน
5. ทำการวัดผลประเมินผล
6. ทำการสอนซ่อมเสริม

วิธีสอนที่ครูผู้สอนใช้เป็นแบบสนทนา ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งแนวทางการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหรือสื่อความหมาย เน้นการพัฒนาทักษะทางภาษา ฉะนั้น ผู้เรียนจะทำงานเป็นกลุ่มเพื่อฝึกและใช้ภาษาอย่างเต็มที่ ครูมีหน้าที่ในการจัดกลุ่มและป้อนงานให้แต่ละกลุ่มทำ ครูมีบทบาทในฐานะผู้จัดกิจกรรม ดังนั้น การสอนแบบสนทนาจึงเน้นให้นักเรียนใช้ภาษาได้ และมุ่งให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่พื้นฐานความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าถูกต้องเพราะเป็นปัญหาที่สำคัญมาก ที่เกิดขึ้นในระดับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สาเหตุเนื่องจากนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาส นั้นจะมีเฉพาะนักเรียนที่ไม่มีทางเลือกจะไปเรียนที่ไหน จึงจำเป็นต้องเรียนที่โรงเรียนขยายโอกาสที่อยู่ใกล้บ้าน ซึ่งจะมีแต่นักเรียนที่สติปัญญาไม่ดี สำหรับนักเรียนที่สติปัญญาดี และมีทางเลือกเรียนจะไปเรียนต่อที่อื่นหมด ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอน จึงเป็นไปด้วยความลำบาก ทางแก้ปัญหาคือ ใช้วิธีการสอนซ่อมหลังจากเลิกเรียน และสอนพิเศษให้กับนักเรียนในวันเสาร์ - อาทิตย์ ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมีความรู้ที่ติดต่อกัน

3. การประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ของผู้บริหารโรงเรียนจากสภาพการประเมินผลการเตรียมการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอบถามจากครูผู้สอน ผู้วิจัยเห็นว่าถูกต้อง เพราะการประเมินผลการเตรียมการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการจัดการมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องใหม่สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนจะต้องสำรวจสภาพของโรงเรียนอยู่ตลอดเวลาว่า การเตรียมการของโรงเรียนที่จะใช้หลักสูตรนั้น โรงเรียนต้องทำอะไรบ้าง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้เสนอแนวดำเนินการประเมินการเตรียมการใช้หลักสูตรไว้ว่า โรงเรียนควรมีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน มอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบ จัดทำแบบสำรวจข้อมูลและสรุปผล โดยโรงเรียนพิจารณาแนวดำเนินการให้เหมาะสมแต่ละกิจกรรมที่จะประเมินผล จากการประเมินจะทำให้โรงเรียนได้มองเห็นสิ่งที่เตรียมการปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

การประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษมีประเด็นที่น่าสนใจคือ โรงเรียนส่วนใหญ่ประเมินผลจากการดำเนินงานการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่าถูกต้อง เพราะการประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรของโรงเรียนนั้น มีความจำเป็นเช่นเดียวกับการประเมิน การเตรียมการใช้หลักสูตร การที่โรงเรียนใช้วิธีการสอบถามจากครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติจริง เป็น สิ่งดีเพราะทำให้เห็นภาพการทำงานทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน โรงเรียนควรใช้วิธีการประเมินหลาย ๆ วิธี เช่น สุ่มสัมภาษณ์นักเรียน สุ่มสังเกตการสอน และตรวจสอบผลงานของนักเรียน สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ผลจากการประเมินโรงเรียนจะทราบจุดดี จุดด้อย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ทำให้โรงเรียนสามารถนำข้อมูลจากการประเมินผล ประกอบการตัดสินใจวางแผนพัฒนาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังนี้
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/
กิ่งอำเภอ

1. ควรจัดประชุมปฏิบัติการให้กับผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเตรียมการดำเนินงานการใช้หลักสูตรให้พร้อมก่อนที่จะดำเนินงานการใช้หลักสูตร
2. ควรจัดประชุมปฏิบัติการให้กับครูผู้สอน เกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมและการวัดผลประเมินผล
3. ควรมีการนิเทศ ติดตามผล การดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ผู้บริหารโรงเรียน

1.1 ควรมีการพัฒนาบุคลากรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ มีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น

1.2 ควรมีการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ครูผู้สอน

ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัย การดำเนินงานการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษาอื่น ๆ
2. ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย